

Dok je proizvodnja električne energije iz uglja i lignita u EU prošle godine pala 22 odsto, Srbija je povećala učinak na tom polju za četiri, a Bosna i Hercegovina za osam procenata, objavila je Evropska komisija. Broj sati sa negativnim cenama struje u 11 zona u Evropi skoro je udvostručen. Taj fenomen je zabeležen, između ostalog, u Sloveniji, Hrvatskoj i Grčkoj.

Udeo električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora dostigao je 2020. godine 39 odsto u energetsom miksu Evropske unije, premašivši prvi put fosilna goriva (36 procenata). U kvartalnom izveštaju Evropske komisije navedeno je da je struktura značajno promenjena zbog udarca posledica pandemije na potražnju i povoljnih vremenskih uslova za rad elektrana na obnovljive izvore. Proizvodnja struje iz uglja i lignita smanjena je 22 odsto, kako visoki troškovi na ime dozvola za ispuštanje ugljen-dioksida nagone operatere da zatvaraju termoelektrane.

U dokumentu stoji da je u Srbiji i Bosni i Hercegovini, gde kompanije u ovom sektoru nemaju tu vrstu troškova, proizvodnja struje iz lignita skočila četiri odnosno osam procenata. Međutim, obe zemlje su uvezle malo više električne energije iz EU nego što su je tamo izvezle.

Srbija je deo veleprodajnog tržišta Jugoistočne Evrope, u koje su svrstani i Bugarska, Hrvatska i Grčka. Udeo lignita u energetsom miksu proizvodnje struje pao je sa 38 na 33 odsto, velikim delom zbog toga što Grčka zamenjuje te kapacitete sistemima na gas i vetar. I Bugarska je krenula tim putem. Udeo gasa u sve četiri zemlje zajedno povećan je sa 16 na 18 odsto.

Usled povećanja proizvodnje vetroelektrana u Grčkoj i pada potrošnje, udeo obnovljivih izvora u sve četiri zemlje napredovao je sa 31 odsto na 34 za godinu dana.

Potrošnja struje u oporavku

Potrošnja električne energije u EU survala se četiri odsto sa nivoa iz 2019. godine, u poređenju s padom od tri procenta u sektoru gasa. Najvažniji faktor je bilo ograničavanje kretanja da bi se sprečilo širenje pandemije korona virusa, ali brojke za četvrti kvartal nagovestile su oporavak. Po preliminarnim procenama, ugljenični otisak elektroenergetskog sektora smanjen je u 2020. godini za 14 odsto.

Dvadesetsedmočlani blok je pojačan sa 11 gigavata snage u vetroparkovima i 18 gigavata u solarnim parkovima, što odgovara ekspanziji iz prethodne godine. Norveška je bila daleko najveći neto uvoznik u EU, sa 20 teravat-sati, zahvaljujući rekordnom učinku hidroelektrana i povećanju proizvodnje iz vetroelektrana. Bilans je 2019. bio oko nule.

U Grčkoj prvi put registrovane negativne cene

Prodor energije iz obnovljivih izvora i uništavanje potražnje, uzrokovano zaključavanjima radi zaštite od širenja oboljenja COVID-19, podigle su na rekordan nivo broj sati kada su cene bile ispod nule. On je u 11 posmatranih zona udvostručen na skoro 1.600.

Grčka je u decembru prvi put doživela negativne cene, četiri nedelje nakon što je uvela tržište za trgovanje dan unapred. Hrvatska i Slovenija su takođe među zonama u kojima su cene silazile ispod nule.

S druge strane, veleprodajne cene su 9. decembra nekoliko sati bile iznad sto evra po megavat-satu, usled niske brzine vetra, slabe dostupnosti kapaciteta prenosa i relativno visoke potražnje zbog hladnog talasa. Sličan događaj odigrao se sredinom septembra.

Ovakve epizode dešavaju se i s gašenjem konvencionalnih elektrana, budući da proizvodnja struje iz obnovljivih izvora zavisi od vremenskih uslova.

Izvor: balkangreenenergynews.com